

НАРЕДБА № 4 от 20 април 2017 г. за нормиране и заплащане на труда

В сила от 01.01.2017 г.

Издадена от министъра на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.34 от 28 април 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.76 от 19 септември 2017г., изм. ДВ. бр.8 от 25 януари 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.7 от 24 януари 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.92 от 27 октомври 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.12 от 12 февруари 2021г., изм. ДВ. бр.77 от 16 септември 2021г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се урежда държавният образователен стандарт за нормиране и заплащане на труда в институциите в системата на предучилищното и училищното образование - детски градини, училища, центрове за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР), регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование - (РЦПППО), Националния дворец на децата и Държавния логопедичен център, наричани за краткост "институциите".

Чл. 2. (1) Държавният образователен стандарт за нормиране и заплащане на труда определя:

1. нормите за преподавателска работа на педагогическите специалисти;
2. условията за откриване на работно място за педагогическите специалисти;
3. реда и начина за определяне на работните заплати на персонала в държавните и общинските институции по чл. 1;
4. (изм. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г., изм. - ДВ, бр. 77 от 2021 г.) условията и реда за определяне на допълнителното трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда на персонала в държавните и общинските институции по чл. 1.

(2) Наредбата не се прилага при определяне на brutната работна заплата на персонала в детските градини по чл. 35, ал. 2, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), определянето на която се извършва съгласно Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

Чл. 3. (1) Персоналът в институциите се състои от педагогически специалисти, както и от работници и служители, които не изпълняват функции на педагогически специалисти (непедагогически персонал).

(2) Педагогическите специалисти изпълняват функции, свързани с обучението, възпитанието, социализацията и подкрепата за личностно развитие на децата и учениците, а директорите на институциите и заместник-директорите, които изпълняват норма преподавателска работа, осъществяват и функции по управлението на институциите.

Раздел II.

Норми за преподавателска работа на педагогическите специалисти (В сила от учебната 2017 - 2018 г.)

Чл. 4. (В сила от учебната 2017 - 2018 г.) (1) В рамките на работното време на педагогическите специалисти, установено в трудовите им договори, се

включват изпълнението на нормата за преподавателска работа и на функциите, определени в държавния образователен стандарт за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти.

(2) Нормите за преподавателска работа на учителите, ръководителите на направление "Информационни и комуникационни технологии" (ИКТ), директорите, заместник-директорите, корепетиторите, хореографите и учителите по специализирана спортна подготовка представляват броят учебни часове, в които се провеждат дейности по обучението, възпитанието, социализацията и подкрепата на децата и учениците в институциите.

(3) Нормите за преподавателска работа на учителите в детската градина и в подготвителните групи за задължително предучилищно образование в училище, на учителите в групите за целодневна организация на учебния ден, възпитателите, психолозите и педагогическите съветници се определят и отчитат в астрономически часове.

(4) Нормата за преподавателска работа на ресурсните учители се определя в астрономически часове и включва съвместните дейности с учител при провеждането на педагогическата ситуация или на учебния час в детска градина или училище и индивидуална и групова работа с деца или с ученици със специални образователни потребности при предоставяне на допълнителна подкрепа.

(5) Нормата преподавателска работа на възпитателите включва дейности, подпомагащи самоподготовката, както и допълнително обучение и консултации на учениците за повишаване на социалните умения, конструктивно поведение, самостоятелност и самоконтрол.

(6) Нормата преподавателска работа на психолозите и педагогическите съветници включва индивидуални или групови консултации с деца и ученици, свързани с лични, социални или поведенчески проблеми, кариерно ориентиране и подпомагане на личностното им развитие.

(7) Нормата преподавателска работа на логопедите и рехабилитаторите на слуха и говора се определя в учебни часове и включва групова или индивидуална логопедична рехабилитационна или корекционно-рехабилитационна дейност с деца и ученици с комуникативни нарушения или сензорни увреждания.

(8) Нормата преподавателска работа на треньорите по вид спорт се определя в учебни часове и включва провеждането на спортно-тренировъчна и състезателна дейност с учениците.

(9) Нормата преподавателска работа на учителите в групите за целодневна организация на учебния ден включва следните дейности за учениците в група: самоподготовка, организиран отдих и физическа активност и занимания по интереси.

(10) Нормите преподавателска работа на директорите на детските градини, на центровете за подкрепа за личностно развитие, на Националния дворец на децата, на Държавния логопедичен център могат да се изпълняват по време на законоустановен отпуск на другите педагогически специалисти.

(11) При нормална продължителност на работното време по смисъла на чл. 136 от Кодекса на труда на педагогическите специалисти се възлага изпълнението на не по-малко от минималните норми преподавателска работа, определени в приложение № 1.

(12) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) За учителите с трайно намалена работоспособност 50 и над 50 на сто, установена с решение на териториалните експертни лекарски комисии (ТЕЛК) или Националната

експертна лекарска комисия (НЕЛК), минималните норми преподавателска работа по ал. 11 се намаляват с осем часа годишно, доколкото съответстват с конкретните предписания на здравните органи.

Чл. 4а. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2020 г., в сила от 27.10.2020 г.) (1) За времето на синхронно обучение от разстояние в електронна среда педагогическите специалисти изпълняват нормата си преподавателска работа чрез дистанционни учебни часове съобразно седмичното разписание, утвърдено от директора.

(2) За времето на несинхронно обучение от разстояние в електронна среда за изпълнение на нормата преподавателска работа на педагогически специалист се приема, ако лицето има изпълнени не по-малко от 5 астрономически часа дневно или 25 астрономически часа седмично (при 5-дневна работна седмица) за дейности по текуща обратна връзка за резултатите от обучението и по оценяване на учениците съобразно график за дистанционните учебни часове и за текущата обратна връзка и оценяването, утвърден от директора.

(3) За времето на осъществяване на педагогическото взаимодействие при условията на чл. 68а от ЗПУО за изпълнение на нормата преподавателска работа на педагогически специалист в детските градини и в групите за задължително предучилищно образование в училище се приема, ако лицето има изпълнени не по-малко от 5 астрономически часа дневно или 25 астрономически часа седмично (при 5-дневна работна седмица) за дейности по провеждане на педагогическото взаимодействие от разстояние в електронна среда, проследяването на постиженията на децата и обратна връзка с родителите.

(4) При непълно работно време броят на часовете по ал. 2 и 3 се определя пропорционално на продължителността на работното време.

(5) Организацията на отчитането на работата от разстояние в електронна среда се извършва от директора на детската градина или училището.

Раздел III.

Условия за откриване на работно място за длъжностите на педагогическите специалисти (В сила от учебната 2017 - 2018 г.)

Чл. 5. (В сила от учебната 2017 - 2018 г.) (1) Работно място за учителска длъжност може да се открива при наличие на учебни часове по определен учебен предмет, включително и на факултативни учебни часове, за изпълнение на минимална норма преподавателска работа.

(2) Работно място за учителска длъжност в класовете от началния етап от основната степен на образование може да се открива при наличие на учебни часове по учебните предмети от началния етап, включително и на факултативни учебни часове, за изпълнение на минималната норма преподавателска работа за учител в начален етап.

(3) Работно място за учителска длъжност може да се открива и когато по учебен предмет са налице учебни часове, включително и на факултативни учебни часове, повече от половината минимална норма преподавателска работа, при условие че работното място е единствено по съответния учебен предмет или всички други работни места по същия учебен предмет са формирани по реда на ал. 1.

(4) В рамките на определените средства по делегирания бюджет на училището работно място за учителска длъжност може да се открие, когато учебните часове по учебния предмет са по-малко от половината от минималната норма преподавателска работа.

Чл. 6. (В сила от учебната 2017 - 2018 г.) (1) Работно място за ресурсен учител се открива при наличие на часове за ресурсно подпомагане, определени в плановете за подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности, които са необходими за изпълнение на минималната норма преподавателска работа, съгласно приложение № 1.

(2) Работно място за ресурсен учител може да се открива и когато са налице часове за ресурсно подпомагане повече от половината минимална норма преподавателска работа, при условие че работното място е единствено в институцията или всички други работни места са формирани по реда на ал. 1.

(3) В случаите, когато институцията прилага системата на делегиран бюджет в рамките на определените средства по бюджета ѝ, може да се открие работно място за ресурсен учител при непълно работно време, когато часовете за ресурсно подпомагане са по-малко от половината от минималната норма преподавателска работа за длъжността.

Чл. 7. (В сила от учебната 2017 - 2018 г.) Работно място за длъжностите ръководител на направление ИКТ, педагогически съветник, психолог, логопед и заместник-директор с норма преподавателска работа се открива по решение на директора в рамките на утвърдените средства по бюджета на институцията при наличие на учебни часове за изпълнение на минимална норма преподавателска работа.

Чл. 8. (В сила от учебната 2017 - 2018 г.) (1) Когато работното място е открито при условията на чл. 5, ал. 3 или ал. 4, минималната норма преподавателска работа може да се допълва с часове по други учебни предмети, с факултативни учебни часове и с часа на класа. Ако учебните предмети са с различни минимални норми преподавателска работа, часовете за допълване се приравняват към минималната норма за учебния предмет, за който е открито работното място за учителска длъжност, съгласно приложение № 2.

(2) В случаите по ал. 1, когато минималната норма преподавателска работа се допълва с часове по други учебни предмети от класовете от началния етап на основната степен на образование, тези часове се възлагат приоритетно на лицата, които отговарят на изискванията за заемане на учителски длъжности в начален етап.

(3) Минималната норма преподавателска работа за учителските длъжности в прогимназиалния етап на основната степен на образование може да се допълва до 4 часа седмично с дейности по самоподготовка и занимания по интереси при целодневна организация на учебния ден в групи за ученици от прогимназиалния етап, които се приравняват към нормата преподавателска работа за учебния предмет, за който е открито работното място.

(4) Часовете по безопасност на движението се привеждат към минималната норма преподавателска работа 700 часа годишно.

(5) Минималната норма преподавателска работа за длъжността корепетитор в училищата по изкуствата, които осъществяват подготовка за придобиване на професионална квалификация по професиите музикант-инструменталист, музикант-вокалист, балетист и танцьор, може да включва до 36 учебни часа, провеждани като публична сценична дейност с ученици.

Чл. 9. (В сила от учебната 2017 - 2018 г.) (1) Учебният час по чл. 92, ал. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование за организиране и провеждане на спортни дейности се включва в изискванията за откриване на работно място по чл. 5.

(2) Когато учебните часове по ал. 1 са недостатъчни за откриване на работно място, те може да се възлагат над минималната норма преподавателска работа на педагогическите специалисти, които отговарят на изискванията за заемане на учителска длъжност по учебния предмет "физическо възпитание и спорт".

Чл. 10. (В сила от учебната 2017 - 2018 г.) (1) Учебните часове по учебен предмет, които са недостатъчни за откриване на работно място за учителска длъжност, може да се включат в индивидуалната норма преподавателска работа на педагогически специалисти в училището, но не повече от половин минимална норма.

(2) Учебните часове по учебни предмети, които са над минималната норма преподавателска работа и са недостатъчни за откриване на работно място, може да се възлагат и като лекторски.

(3) В случаите по ал. 1 часовете по учебните предмети от класовете от началния етап на основната степен на образование се възлагат приоритетно на лицата, които отговарят на изискванията за заемане на учителски длъжности в начален етап.

Чл. 11. (В сила от учебната 2017 - 2018 г.) Промени в разпределението на преподавателската работа след началото на учебната година се допускат:

1. при разформирване на паралелка или група;
2. при прекратяване на трудовото правоотношение с педагогически специалист;
3. при възстановяване от съда на незаконно уволнен педагогически специалист;
4. при заемане на длъжността "директор" от новоназначено лице, чиято професионална квалификация не позволява изпълнението на учебните часове от утвърдената норма преподавателска работа за длъжността;
5. при изпълнение на програма за оптимизация на разходите и преодоляване на недостига по чл. 295, ал. 2 от Закона за предучилищното и училищното образование;
6. (нова - ДВ, бр. 92 от 2020 г., в сила от 27.10.2020 г.) в училищата, провеждащи обучение от разстояние в електронна среда в случаите по чл. 115а, ал. 1, 3, 4 и 5 от ЗПУО.

Чл. 12. (В сила от учебната 2017 - 2018 г.) Когато през учебната година трудовото правоотношение с педагогически специалист се прекрати или при отсъствието му, новоназначеният или заместващият го педагогически специалист изпълнява оставащата част от индивидуалната норма преподавателска работа.

Чл. 13. (1) (В сила от учебната 2017 - 2018 г., предишен текст на чл. 13 - ДВ, бр. 92 от 2020 г., в сила от 27.10.2020 г.) Числеността на персонала в институцията се определя, като приоритетно се осигуряват работните места за педагогически специалисти, за да се гарантира изпълнението на учебния план в училищата, дейностите по отглеждане, възпитание, социализация и обучение в детските градини и дейностите за обща и допълнителна подкрепа в институциите.

(2) (Нова - ДВ, бр. 92 от 2020 г., в сила от 27.10.2020 г.) При определяне на числеността на персонала в училищата, които извършват обучение на ученици от друго училище в дистанционна форма или от разстояние в електронна среда, се гарантира освен изпълнението на дейностите по ал. 1 и провеждането на обучението в групите, формирани от ученици от други училища.

Раздел IV.

Определяне на работните заплати на персонала в държавните и общинските институции

Чл. 14. Брутната работна заплата на персонала в държавните и общинските институции по чл. 1 се състои от:

1. основна работна заплата;
2. допълнителни трудови възнаграждения;
3. други трудови възнаграждения.

Чл. 15. Месечната основна работна заплата на педагогическите специалисти е възнаграждение за изпълнението на нормата преподавателска работа и на другите трудови задължения, присъщи за длъжността, в съответствие с уговорената в индивидуалния трудов договор продължителност на работното време.

Чл. 16. (1) Индивидуалните основни месечни работни заплати на педагогическите специалисти, които отговарят на изискванията за заемане на длъжността, при нормална продължителност на работното време се договарят в размери не по-ниски от определените в приложение № 3.

(2) Изключения от минималните размери на основните месечни работни заплати на педагогическите специалисти се допускат, когато индивидуалната норма преподавателска работа на лицето е под минималната норма преподавателска работа, определена в приложение № 1 към чл. 4, ал. 11.

(3) При определяне на по-висока индивидуална норма преподавателска работа по реда на чл. 10, ал. 1 на педагогическите специалисти се определя по-висока индивидуална основна месечна работна заплата пропорционално на увеличението на нормата.

(4) Когато в началото на учебната година на педагогически специалист се определи по-ниска индивидуална норма преподавателска работа от тази за предходната учебна година или определената индивидуална норма преподавателска работа се намали в някой от случаите по чл. 11, основната му работна заплата се намалява пропорционално на намалението на нормата при спазване на условията и по реда на чл. 119 от Кодекса на труда.

Чл. 17. Индивидуалните основни месечни работни заплати на лицата от непедагогическия персонал в институциите при нормална продължителност на работното време се договарят в размери не по-ниски от минималната работна заплата за страната.

Чл. 18. (1) Механизмите за определяне на основните работни заплати на педагогическите специалисти, с изключение на директорите, както и на непедагогическия персонал се договарят в колективен трудов договор и/или се включват във вътрешните правила за работната заплата на всяка от институциите.

(2) Колективен трудов договор по ал. 1 се сключва при условията и по реда на Кодекса на труда между национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, а в институциите - между директора и синдикалните организации.

(3) Органите на синдикалните организации в институциите имат право да участват в подготовката на проекта на вътрешните правила за работната заплата по ал. 1, за което директорът задължително ги поканва.

(4) Конкретните размери на индивидуалните основни работни заплати на персонала в институциите, които прилагат системата на делегираните бюджети, се договарят от директора съобразно колективен трудов договор

и/или вътрешните правила за работната заплата въз основа на определените годишни средства за заплати в рамките на утвърдения бюджет на институцията и се определят в индивидуалния трудов договор.

(5) Конкретните размери на индивидуалните основни работни заплати на персонала в институциите, които не прилагат системата на делегираните бюджети, се договарят от директора съобразно колективен трудов договор и/или вътрешните правила за работната заплата в рамките на утвърдените от първостепенния разпоредител с бюджет средства за работни заплати и се определят в индивидуалния трудов договор.

Чл. 19. (1) При определяне на основните работни заплати на директорите задължително се отчитат броят на децата и учениците, както и видът на институцията, която управляват.

(2) Правилата за определяне на основните работни заплати на директорите на общинските и държавните училища, центровете за специална образователна подкрепа, регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, центровете за подкрепа за личностно развитие по чл. 49, ал. 3 ЗПУО, астрономическите обсерватории и планетариуми, Държавния логопедичен център и Националния дворец на децата се определят ежегодно със заповед на министъра на образованието и науката след съгласуване с представителните организации на работодателите в системата на предучилищното и училищното образование, с финансиращия орган на държавните училища и с Националното сдружение на общините в Република България.

(3) Правилата за определяне на основните работни заплати на директорите на общинските детски градини, ЦПЛР, с изключение на държавните и общинските центрове за специална образователна подкрепа и центровете по чл. 49, ал. 3 ЗПУО, се определят ежегодно със заповед на кмета на общината след съгласуване с представителните организации на работодателите или с директорите на детските градини на територията на общината.

(4) Правилата за определяне на основните работни заплати на директорите на държавните детски градини по чл. 35, ал. 2, т. 2 ЗПУО се определят ежегодно от съответния финансиращ орган.

(5) Правилата, определени по реда на ал. 2, 3 и 4, са задължителни при договаряне на конкретните размери на индивидуалните основни работни заплати на директорите.

Чл. 20. (1) В брутната работна заплата на персонала в държавните и общинските институции по чл. 1 освен допълнителните трудови възнаграждения, определени в Кодекса на труда и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, се включват и следните допълнителни трудови възнаграждения:

1. за изпълнение на учебни часове по учебни предмети над минималната норма преподавателска работа, ако те не са отчетени при определяне на основната работна заплата;

2. за професионално-квалификационна степен, ако не е включена като елемент в основната работна заплата;

3. за преподаване на учебни предмети на чужд език с изключение на учебния предмет "чужд език";

4. на класен ръководител - за консултиране на родители и ученици и водене на училищната документация на съответната паралелка, както и на

учител в детска градина - за водене на задължителната документация на съответната група и за консултиране на родители;

5. за безплатна храна - на непедagogическия персонал в детските градини и персонала в столовете и кухните на училищата;

6. (изм. - ДВ, бр. 7 от 2020 г., в сила от 01.01.2020 г.) за постигнати резултати от труда;

7. за проверка на изпитни материали от външно оценяване и олимпиади;

8. за изпитване на един ученик в задочна, индивидуална, комбинирана, дистанционна и самостоятелна форма на обучение и за провеждане на приравнителни изпити;

9. за провеждане на държавен изпит по теория и практика за придобиване на степен на професионална квалификация по професията/специалността;

10. за наставничество - за подпомагане на новоназначен учител за срок до една година.

(2) В brutната работна заплата на персонала в държавните и общинските институции по чл. 1 може да се включват и следните допълнителни трудови възнаграждения, ако са определени във вътрешните правила за работната заплата и/или в колективен трудов договор:

1. за работа при специфични условия на труд на персонала в специалните училища, центровете за специална образователна подкрепа и училищата към местата за лишаване от свобода;

2. за официални празници или за началото на учебната година - до три пъти годишно;

3. за работа с деца и ученици със специални образователни потребности - на педагогическите специалисти в детските градини и училищата, провеждащи интегрирано обучение и възпитание;

4. (нова - ДВ, бр. 76 от 2017 г., в сила от 01.09.2017 г.) за участие в екипи за съвместна работа на институциите по обхващане и задържане в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст;

5. (нова - ДВ, бр. 76 от 2017 г., в сила от 01.09.2017 г.) за провеждане на допълнително обучение на ученици, които не са усвоили компетентностите, заложи в учебната програма, или на деца, които не владеят български език;

6. (нова - ДВ, бр. 92 от 2020 г., в сила от 27.10.2020 г.) за провеждане на допълнително обучение на ученици за компенсиране на липсата на взаимодействие на учителя с ученици, които се обучават несинхронно от разстояние в електронна среда при условията на чл. 115а, ал. 4 от ЗПУО;

7. (нова - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) за провеждане на допълнително обучение на ученици, отсъствали повече от десет учебни дни от училище поради заболяване;

8. (нова - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) за консултации по учебни предмети на ученици, преминали в самостоятелна форма на обучение в случаите по чл. 112, ал. 1, т. 1 от ЗПУО.

(3) С национални програми или в колективен трудов договор, с вътрешните правила за работната заплата и/или с индивидуалния трудов договор може да бъдат определяни и други видове допълнителни трудови възнаграждения.

(4) Допълнителното възнаграждение по ал. 1, т. 4 се изплаща на класните ръководители за съответните дейности, които се извършват 45 минути извън седмичното разписание на учебните занятия по график, утвърден от директора. Възнаграждението се изплаща само през времето на учебните занятия, а на класните ръководители на паралелки с ученици, завършващи

средна степен на образование - и за един месец след приключване на учебните занятия. В случай че съгласно седмичното разписание денят за консултиране на родители и ученици е неработен, директорът на държавна или общинска институция по чл. 1 утвърждава промяна в графика.

(5) Допълнителното възнаграждение по ал. 1, т. 4 се изплаща само за действително отработеното време, през което лицето е изпълнявало съответните дейности.

(6) При отсъствие на класния ръководител или на учителя в детската градина допълнителното възнаграждение по ал. 1, т. 4 се изплаща на заместващия учител пропорционално на времето за заместване.

(7) (Нова - ДВ, бр. 7 от 2020 г., в сила от 01.01.2020 г.) Допълнителното възнаграждение по ал. 1, т. 6 се изплаща един път годишно при условията и по реда на раздел V.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 7 от 2020 г., в сила от 01.01.2020 г.) Допълнителното възнаграждение по ал. 2, т. 1 се изплаща само за действително отработеното време, през което лицето е работило при специфични условия на труд.

(9) (Предишна ал. 8, доп. - ДВ, бр. 7 от 2020 г., в сила от 01.01.2020 г.) Допълнителното възнаграждение за придобита професионално-квалификационна степен по ал. 1, т. 2 е с постоянен характер и се изплаща на педагогическите специалисти от началото на месеца, следващ датата на представяне на документ за придобиването ѝ.

Чл. 21. Когато е налице основание за изплащане на допълнително трудово възнаграждение за образователна и научна степен "доктор" или научна степен "доктор на науките", свързана с изпълняваната работа, и на допълнително трудово възнаграждение по чл. 20, ал. 1, т. 2, лицето получава най-благоприятното допълнително трудово възнаграждение.

Чл. 22. (1) Видовете допълнителни възнаграждения на педагогическите специалисти и непедагогическия персонал, с изключение на директорите на институциите, както и механизмите за определяне на техния размер се договарят в колективен трудов договор и/или се включват във вътрешните правила за работната заплата при условията и по реда на чл. 18, ал. 2 и 3.

(2) Конкретните размери на допълнителните възнаграждения за институциите, които прилагат системата на делегираните бюджети, се договарят от директора съобразно колективен трудов договор и/или вътрешните правила за работната заплата в рамките на утвърдения бюджет на институцията и се определят в индивидуалния трудов договор.

(3) Конкретните размери на допълнителните възнаграждения на персонала в институциите, които не прилагат системата на делегираните бюджети, се договарят от директора съобразно колективен трудов договор и/или вътрешните правила за работната заплата в рамките на утвърдените от първостепенния разпоредител с бюджет средства за работна заплата и се определят в индивидуалния трудов договор.

Чл. 23. (1) Видовете допълнителни възнаграждения на директорите на общинските и държавните училища, центрове за специална образователна подкрепа, регионалните центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование, центровете за подкрепа за личностно развитие по чл. 49, ал. 3 ЗПУО, астрономическите обсерватории и планетариуми, Държавния логопедичен център и Националния дворец на децата, както и правилата за определяне на техния размер се утвърждават ежегодно със заповед на министъра на образованието и науката след съгласуване с представителните

организации на работодателите в системата на предучилищното и училищното образование, с финансиращия орган на държавните училища и с Националното сдружение на общините в Република България.

(2) Видовете допълнителни възнаграждения на директорите на общинските детски градини, центровете за подкрепа за личностно развитие, с изключение на държавните и общинските центрове за специална образователна подкрепа и на центровете по чл. 49, ал. 3 ЗПУО, се определят ежегодно със заповед на кмета на общината след съгласуване с представителните организации на работодателите или с директорите на детските градини на територията на общината.

(3) Видовете допълнителни възнаграждения на директорите на държавните детски градини по чл. 35, ал. 2, т. 2 ЗПУО се определят ежегодно от съответния финансиращ орган.

(4) Видовете допълнителни възнаграждения и правилата, определени по реда на ал. 1, 2 и 3, са задължителни при договаряне на конкретните работни заплати на директорите.

Раздел V.

Условия и ред за определяне на допълнителното трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда на персонала в институциите (Загл. изм. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.)

Чл. 24. (1) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) Допълнителното трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда през учебната година се изплаща на персонала в институциите с изключение на директорите въз основа на оценяване за:

1. педагогическите специалисти - извършено по показатели (приложение № 4) и критерии към тях, приети с решение на педагогическия съвет;

2. непедагогическия персонал - извършено по показатели и критерии към тях, разработени в образователната институция и приети на общо събрание и включени във вътрешните правила за работни заплати.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) При извършване на оценяването по реда на ал. 1, т. 1 броят на точките към показателите в приложение № 4 може да се коригира с решение на педагогическия съвет в зависимост от вида и спецификата на институцията по чл. 1. Корекцията се извършва в рамките на общия брой от 100 точки и не може да надхвърля 20 % за всеки отделен показател. Решението за корекция на показателите се приема в срок до 30 септември на учебната година, за която ще се извършва оценяването на постигнатите резултати.

(3) Допълнителното трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда през учебната година се изплаща на директорите въз основа на оценяване, извършено по показатели (приложение № 5) и критерии към тях, определени от работодателя в зависимост от вида и спецификата на институциите по чл. 1.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) Резултатите от труда на персонала в институциите се оценяват след приключване на учебната година, но не по-късно от 1 октомври.

Чл. 25. (1) (Изм. - ДВ, бр. 76 от 2017 г., в сила от 01.09.2017 г., изм. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) Средствата за допълнително трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда през учебната година на педагогическите специалисти с изключение на директора са включени в стандартите за едно дете или ученик и се планират в рамките на бюджетите на

институциите в размер не по-малко от 4,2 % и не повече от 5 % от годишния размер на средствата за работни заплати на педагогическите специалисти.

(2) (Нова - ДВ, бр. 76 от 2017 г., в сила от 01.09.2017 г., изм. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) Средствата за допълнително трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда през учебната година на непедагогическия персонал са включени в стандартите за едно дете или ученик и се планират в рамките на бюджетите на институциите в размер не по-малко от 2,5 % и не повече от 3,5 % от годишния размер на средствата за работни заплати на непедагогическите специалисти.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 76 от 2017 г., в сила от 01.09.2017 г.) Средствата за изплащане на допълнителното възнаграждение за постигнати резултати от труда на директорите на институциите се осигуряват по бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет чрез бюджета на Министерството на образованието и науката и се изплащат в зависимост от получения брой точки при оценяването.

Чл. 26. (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) (1) Право на допълнително възнаграждение за постигнати резултати от труда има персоналот в институциите, който е в трудови правоотношения с държавните и общинските институции по чл. 1 към края на учебната година и има действително отработени при същия работодател най-малко 124 дни за учебната година, за която се отнася оценяването (без различните видове отпуск), за педагогическите специалисти и най-малко 186 дни за учебната година, за която се отнася оценяването (без различните видове отпуск), за непедагогическия персонал.

(2) Право на допълнително възнаграждение за постигнати резултати от труда има и персоналот в институциите, чието трудово правоотношение е прекратено с държавната или общинската институция по чл. 1 преди края на учебната година, но има действително отработени (без различните видове отпуск) дните по ал. 1 за учебната година при същия работодател. Оценяването на резултатите от труда за тези лица се извършва в срока по чл. 24, ал. 4 за периода преди прекратяване на трудовото правоотношение, а размерът на допълнителното им възнаграждение се изплаща като дължима сума за изминал период от време.

(3) Педагогическите специалисти, които работят на непълно работно време при един или повече работодатели, получават допълнително трудово възнаграждение за постигнати резултати от труда пропорционално на продължителността на работното време по всеки един от трудовите договори.

Чл. 27. (1) (Доп. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) Оценяването на постигнатите резултати от труда по реда на чл. 24, ал. 1, т. 1 в институциите с до 10 педагогически специалисти се извършва от директора.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) Оценяването на постигнатите резултати от труда по реда на чл. 24, ал. 1, т. 1 в институциите с над 10 педагогически специалисти се извършва от комисия, като председателят, членовете ѝ и техният брой се определят с решение на педагогическия съвет.

(3) Оценяването на постигнатите резултати от труда на заместник-директорите с норма преподавателска работа и на членовете на комисията се извършва от директора.

(4) Оценяването на постигнатите резултати от труда на директорите се определя от комисия, която включва:

1. експерти от съответното регионално управление на образованието и от общинската администрация - за общинските училища, общинските центрове за специална образователна подкрепа, центрoвете за подкрепа за личностно развитие по чл. 49, ал. 3 от Закона за предучилищното и училищното образование, астрономическите обсерватории и планетариумите;

2. експерти от съответното регионално управление на образованието и от финансиращия орган - за държавните детски градини, държавните училища, държавните центрове за специална образователна подкрепа, Националния дворец на децата и Държавния логопедичен център;

3. експерти от Министерството на културата - за училищата по изкуствата и училищата по култура, финансирани от Министерството на културата;

4. експерти от общинската администрация и от съответното регионално управление на образованието - за общинските детски градини и общинските центрове за подкрепа за личностно развитие.

(5) Комисиите по ал. 4, т. 1 и 2 се определят със заповед на началника на регионалното управление на образованието, комисиите по ал. 4, т. 3 - със заповед на министъра на културата, а комисиите по ал. 4, т. 4 - със заповед на кмета на общината.

(6) Представителите на общинската администрация - в случаите по ал. 4, т. 1, на финансиращия орган - в случаите по ал. 4, т. 2, и на регионалното управление на образованието - в случаите по ал. 4, т. 4, се определят по предложение съответно на кмета на общината, на финансиращия орган и на началника на регионалното управление на образованието.

(7) (Нова - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) Оценяването на постигнатите резултати от труда по реда на чл. 24, ал. 1, т. 2 в институциите с до 10 броя непедагогически персонал се извършва от директора, а при и над 10 броя - от комисия, като председателят, членовете и техният брой се определят с решение на общото събрание. Оценяването на постигнатите резултати от труда на членовете на комисията се извършва от директора.

Чл. 28. (1) Резултатите от труда на педагогическите специалисти се оценяват чрез попълване на карта за всяко лице, съдържаща показателите за оценка и критериите към тях.

(2) Картата за оценка на резултатите от труда се подписва от комисията по чл. 27, ал. 2 или 4, съответно от директора - в случаите по чл. 27, ал. 1 и 3, и в 3-дневен срок от подписването ѝ се предоставя на оценяваното лице.

(3) Запознаването на оценяваното лице със съдържанието на картата за оценка на резултатите от труда се удостоверява с подписа му.

(4) Лицата, които не са съгласни с дадената им оценка на резултатите от труда, могат да подадат писмено възражение, в което да посочат мотивите за несъгласието си с оценката.

(5) Възражението по ал. 4 се подава до председателя на комисията по чл. 27, ал. 2 или ал. 4, съответно до директора - в случаите по чл. 27, ал. 1 и 3, в срок до 3 работни дни от датата, на която оценяваният се е запознал с картата си за оценка на резултатите от труда.

(6) Комисиите по чл. 27, ал. 2 и 4, съответно директорът - в случаите по чл. 27, ал. 1 и 3, са длъжни да се произнесат по възражението в 5-дневен срок от получаването му, като решението им е окончателно, за което писмено уведомяват лицето.

(7) Картата за оценка на резултатите от труда, подаденото възражение и решението по него се съхраняват в личното трудово досие на оценявания.

Чл. 29. (1) Размерът на допълнителното възнаграждение на всеки педагогически специалист в държавна или общинска институция по чл. 1, с изключение на директора, се определя в рамките на средствата по чл. 25, ал. 1 пропорционално на получения от него общ брой точки в картата за оценка спрямо общия брой точки на педагогическите специалисти.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.) Размерите на допълнителните възнаграждения на персонала се определят със заповед на директора на държавната или общинската институция по чл. 1, която се издава не по-късно от 30 октомври.

(3) Изплащането на допълнителните възнаграждения за постигнати резултати от труда се извършва до един месец след издаване на заповедта по ал. 2.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. За учебната 2017 - 2018 г. при възлагането на по-ниска от минималната норма преподавателска работа на педагогическите специалисти от основните училища основната им работна заплата може да не се намалява.

§ 2. На педагогическите специалисти, назначени при условията и по реда на чл. 8 от отменената Инstrukция № 2 от 1994 г. за изискванията за заемане на длъжността "учител" или "възпитател" съобразно придобитото образование, професионална квалификация и правоспособност (ДВ, бр. 69 от 1994 г.), които заемат съответните длъжности към датата на влизане в сила на тази наредба, може да се определят основни месечни работни заплати в размери, по-ниски от минималните, определени в приложение № 3 към чл. 16, ал. 1.

§ 3. Наредбата се издава на основание чл. 22, ал. 9 във връзка с чл. 22, ал. 2, т. 18 от Закона за предучилищното и училищното образование и е съгласувана с министъра на труда и социалната политика и с министъра на финансите.

§ 4. Наредбата отменя Наредба № 1 от 2010 г. за работните заплати на персонала в звената от системата на народната просвета (ДВ, бр. 4 от 2010 г.) и Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за преподавателска работа и реда за определяне на числеността на персонала в системата на народната просвета (ДВ, бр. 27 от 2008 г.).

§ 5. До влизането в сила на раздел II и раздел III за нормите преподавателска работа и условията за откриване на работно място за длъжностите на педагогическите специалисти се прилагат съответно разпоредбите от отменената Наредба № 3 от 2008 г. за нормите за преподавателска работа и реда за определяне на числеността на персонала в системата на народната просвета.

§ 6. Наредбата влиза в сила от 1.01.2017 г. с изключение на раздели II и III, които влизат в сила от учебната 2017 - 2018 г.

Заключителни разпоредби КЪМ НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 2017 г. за нормиране и заплащане на труда

(ОБН. - ДВ, БР. 76 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 01.09.2017 Г.)

§ 6. Наредбата влиза в сила от 1 септември 2017 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 4 ОТ 2017 Г. ЗА
НОРМИРАНЕ И ЗАПЛАЩАНЕ НА ТРУДА**

(ОБН. - ДВ, БР. 8 ОТ 2019 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2019 Г.)

§ 2. Наредбата влиза в сила от 1.01.2019 г. и е съгласувана с министъра на труда и социалната политика и с министъра на финансите.

**Заключителни разпоредби
КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 4 ОТ
2017 Г. ЗА НОРМИРАНЕ И ЗАПЛАЩАНЕ НА ТРУДА**

(ОБН. - ДВ, БР. 7 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2020 Г.)

§ 4. Наредбата е съгласувана с министъра на труда и социалната политика и с министъра на финансите и влиза в сила от 1.01.2020 г. с изключение на § 2, който влиза в сила от 15.09.2020 г.

**Заключителни разпоредби
КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 4 ОТ
2017 Г. ЗА НОРМИРАНЕ И ЗАПЛАЩАНЕ НА ТРУДА**

(ОБН. - ДВ, БР. 92 ОТ 2020 Г., В СИЛА ОТ 27.10.2020 Г.)

§ 6. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

**Заключителни разпоредби
КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 4 ОТ
2017 Г. ЗА НОРМИРАНЕ И ЗАПЛАЩАНЕ НА ТРУДА**

(ОБН. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г., изм. - ДВ, бр. 77 от 2021 г.)

§ 12. (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2021 г.) Наредбата е съгласувана с министъра на труда и социалната политика и с министъра на финансите и влиза в сила от 1.01.2021 г.

Приложение № 1 към чл. 4, ал. 11

(Доп. - ДВ, бр. 76 от 2017 г., в сила от 01.09.2017 г., доп. - ДВ, бр. 7 от 2020 г., в сила от 15.09.2020 г.)

Минимални норми преподавателска работа на педагогическите специалисти

	Длъжност	Минимална норма преподавателска работа (в часове)
1.	Директор	
1.1.	Директор на детска градина с 1 и 2 групи	25 часа седмично
1.2.	Директор на детска градина с над 2 групи	72 часа годишно
1.3.	Директор на училище, на център за подкрепа за личностно развитие, НДД, ДЛЦ	72 часа годишно
2.	Заместник-директор с норма преподавателска работа	144 часа годишно
3.	Учителска длъжност	
3.1.	Учителска длъжност в детска градина, подготвителна група в училище	30 часа седмично
3.2.	Учителска длъжност по музика в детска градина	24 часа седмично

Минимални норми преподавателска работа на педагогическите специалисти

	Длъжност	Минимална норма преподавателска работа (в часове)
3.3.	Учителска длъжност в начален етап	21 часа седмично
3.4.	Учителска длъжност по чужд език в начален етап	648 часа годишно
3.5.	Учителска длъжност в прогимназиален и гимназиален етап по български език и литература, математика, чужди езици, информатика, информационни технологии, майчин език, теория на професията, специализирана подготовка в областта на изкуствата	648 часа годишно
3.6.	Учителска длъжност в прогимназиален и гимназиален етап по физика и астрономия, химия и опазване на околната среда, биология и здравно образование, астрономия, история и цивилизации, география и икономика, философия, религия, гражданско образование, профилиращ учебен предмет предприемачество в профил "Предприемачески"	684 часа годишно
3.7.	Учителска длъжност в прогимназиален и гимназиален етап по музика, корепетиция, изобразително изкуство, хореография, физическо възпитание и спорт, специализирана спортна подготовка в спортните училища, технологии и предприемачество, технологии	700 часа годишно
3.8.	Учителска длъжност в гимназиален етап по учебна практика, по производствена практика	840 часа годишно
3.9.	Учителска длъжност за обучение и подкрепа на деца или ученици със сензорни увреждания; учителска длъжност за ученици с умствена изостаналост, рехабилитатор на слуха и говора, логопед	21 часа седмично
3.10.	Учител в дуална система на обучение/учител методик	
3.10.1.	Когато работното място е открито по теория на професията и специалността	400 часа годишно
3.10.2.	Когато работното място е открито по практика на професията и специалността	600 часа годишно
3.11.	Ресурсен учител	25 часа седмично
3.12.	Учител в група за целодневна организация на учебния ден, възпитателски длъжности, педагогически съветник, психолог	30 часа седмично
3.13.	Ръководител на направление "Информационни и комуникационни технологии":	
3.13.1.	в училища с до 7 паралелки	360 часа годишно
3.13.2.	в училища с над 7 паралелки	288 часа годишно
3.14.	Учителска длъжност в центрове за подкрепа за личностно развитие за дейности за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата на децата и учениците и в Националния дворец на децата за обучение по областите "Науки и технологии", "Изкуства" и "Спорт"	700 часа, от които 72 часа индивидуална работа с деца и ученици

Приложение № 2 към чл. 8, ал. 1

Коефициенти за приравняване на учебните часове по учебни предмети с различна минимална норма преподавателска работа		
минимална норма преподавателска работа по учебен предмет, за който е открито работното място	минимална норма преподавателска работа по учебен предмет за допълване	коефициент на приравняване
648	648	1
648	684	0,95
648	700	0,93
648	840	0,77
684	648	1,06
684	684	1
684	700	0,98
684	840	0,81
700	648	1,08
700	684	1,02
700	700	1
700	840	0,83
840	648	1,3
840	684	1,23
840	700	1,2
840	840	1

Приложение № 3 към чл. 16, ал. 1

(Изм. - ДВ, бр. 76 от 2017 г., в сила от 01.09.2017 г., изм. - ДВ, бр. 8 от 2019 г., в сила от 01.01.2019 г., изм. - ДВ, бр. 7 от 2020 г., в сила от 01.01.2020 г., изм. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.)

Минимални размери на основните месечни работни заплати на педагогическите специалисти

Група	Длъжности	Минимална основна работна заплата от 1.01.2021 г.
Педагогически специалисти с функции по управлението на институциите	директор	1535 лв.
	заместник-директор	1420 лв.
Педагогически специалисти	учител, възпитател, логопед, психолог, педагогически съветник, корепетитор, хореограф, треньор по вид спорт, рехабилитатор на слуха и говора, ръководител на направление ИКТ	1260 лв.
	старши учител, старши възпитател	1300 лв.
	главен учител, главен възпитател	1350 лв.

Приложение № 4 към чл. 24, ал. 1, т. 1

(Предишно Приложение № 4 към чл. 24, ал. 1, изм. - ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 01.01.2021 г.)

**Показатели за оценяване на резултатите от труда на педагогическите специалисти
(с изключение на директорите на институциите)**

№ по ред	Показатели	Точки
1.	Планиране, организация и провеждане на образователно-възпитателния процес	14
2.	Използване на интерактивни методи, иновации и ИКТ в образователно-възпитателния процес	8
3.	Работа в екип за създаване на подходяща образователно-възпитателна среда (комуникация с педагогическия съветник, психолога, участие в комисии и др.)	8
4.	Работа с деца и ученици, в т.ч. застрашени от отпадане; в риск; в мултикултурна среда; със специални образователни потребности и/или хронични заболявания и др.	8
5.	Работа с деца и ученици за участие и заемане на призови места в общински, областни, регионални, национални и международни състезания, конкурси и олимпиади	7
6.	Работа с родителите	6
7.	Работа с деца и ученици в занимания по интереси	7
8.	Работа в методически обединения и подпомагане на новоназначени учители	7
9.	Разработване и реализиране на проекти	5
10.	Получени професионални отличия и награди през оценявания период и други избрани от институцията показатели	30

Максимален брой точки: 100

Приложение № 5 към чл. 24, ал. 3

(Доп. - ДВ, бр. 76 от 2017 г., в сила от 01.09.2017 г.)

Показатели за оценяване на резултатите от труда на директорите на институциите

№ по ред	Показатели	Точки
1.	Планиране, организация и контрол на образователно-възпитателния процес	20
2.	Реализиране на план-приема и пълняемост на паралелките	8
3.	Управление на човешките ресурси и реализиране на квалификационната дейност	10
4.	Привличане на допълнителни източници на финансиране и обогатяване на техническите и на дидактическите средства, материалната база, сградния фонд и дворното пространство на институцията	10
5.	Въвеждане на иновативни практики в предучилищното и училищното образование и работа по проекти с участието на институцията	8
6.	Ритуализация на училищния живот, създаване на условия за целодневна организация на учебния ден и за занимания по интереси	8
7.	Координация, комуникация и сътрудничество с училищното настоятелство, социалните партньори, неправителствените организации	8
8.	Участие в дейности по развитие на системата на предучилищното и училищното образование на общинско, регионално и/или национално ниво	8
9.	Получени професионални отличия и награди през оценявания период и други избрани от работодателя показатели	10
10.	Осигурено заместване за часовете на отсъстващите учители над 70 % за учебната година	10

Максимален брой точки: 100